

Žaloba

Městskému soudu v Praze.

3. června 2011

Žalobce: Jakub Michálek
Zenklova 193
182 00 Praha 8 – Libeň
Doručovat do datové schránky 4memzkm

Žalovaný: Nejvyšší kontrolní úřad
Jankovcova 1518/2
170 00 Praha 7 – Holešovice

Žalobce podává soudu následující žalobu proti rozhodnutí správního orgánu podle §65(1) SŘS:

1. Dne 9. března 2011 byla Nejvyššímu kontrolnímu úřadu doručena žádost žalobce, ve které požaduje, aby mu Nejvyšší kontrolní úřad poskytl rozhodnutí kárné komory ze dne 12. listopadu 2010 sp. zn. 706/09-NKU20/7/10 a zápis ze XVII. zasedání Kolegia NKÚ ze dne 19. 10. 2009.
2. Nejvyšší kontrolní úřad žádosti rozhodnutím o odmítnutí žádosti ze dne 18. března 2011, sp. zn. 394/11-NKU190/151/11, nevyhověl a požadované informace neposkytl.
3. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce rozklad, který prezident Nejvyššího kontrolního úřadu rozhodnutím ze dne 6. dubna 2011, sp. zn. 233/11-NKU45/29/11, zamítl.
4. Rozhodnutí o zamítnutí rozkladu bylo žalobci doručeno do datové schránky dne 6. dubna 2011. Žalobce má za to, že byl tímto rozhodnutím zkrácen na svém právu na svobodný přístup k informacím. Žalobce napadá oba body výroku rozhodnutí z důvodů, které budou rozebrány samostatně.
5. Žalobce souhlasí, aby soud rozhodl o věci samé bez jednání (§51 SŘS).

Nedostatek působnosti

6. Rozhodnutí kárné komory Nejvyššího kontrolního úřadu odmítá Nejvyšší kontrolní úřad poskytnout z důvodu, že rozhodnutí kárné komory Nejvyššího kontrolního úřadu údajně nespádají do působnosti Nejvyššího kontrolního úřadu.
7. Tento závěr je sám o sobě nelogický, a proto ho nelze akceptovat. Při poskytování informací existují v zásadě dvě možnosti: Buď má povinný

subjekt informací k dispozici a postupuje se podle informačního zákona, nebo povinný subjekt informací k dispozici nemá. Pokud by povinný subjekt informací k dispozici měl, aniž by tato informace spadala do jeho působnosti, dopustil by se porušení zásady enumerativity výkonu státní moci. Úřad totiž není oprávněn hromadit právně relevantní informace bez zákonného podkladu a právě tímto zákonným podkladem je vymezena působnost úřadu. Působnost úřadů je nutno hledat v celé řadě zákonů a nelze ji zužovat na vymezení v jednom paragrafu, jak činí žalovaný. Tím spíš je nutno přihlížet k vymezení působnosti v celém zákoně o Nejvyšším kontrolním úřadu, tj. včetně jeho orgánů.

8. Ke stejnému závěru ohledně poskytování informací dospěl i Krajský soud v Praze v rozsudku ze dne 3. 12. 2002, sp. zn. 44 Ca 179/2002: „Povinné subjekty mají úplnou informační povinnost, to znamená, že okruh informací, z něhož musejí poskytovat, je úplný, musí poskytovat ze všeho, co mají nebo by měly mít. Je to odůvodněno skutečností, že ve vztazích, ve kterých povinný subjekt vystupuje, dochází k nakládání s veřejnými prostředky. Princip přístupu k informacím znamená možnost podívat se na údaje, které na úřadě „leží“, s nimiž úřad pracuje. Informací se míní to, co v okamžiku dotazu je, anebo býti má, v úřadu k dispozici.“
9. Nakonec stejný názor vyslovil i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 7. května 2009, sp. zn. 1 As 29/2009: „K působnosti povinného subjektu se tedy vztahují zpravidla všechny informace, které má objektivně k dispozici. Tento závěr logicky plyne ze zásady zákonnosti výkonu veřejné moci.“
10. Kárná komora je orgánem Nejvyššího kontrolního úřadu (§7(1) ZNKÚ) a tudíž je Nejvyšší kontrolní úřad povinen poskytovat informace, které vznikají při její činnosti, podle zákona o svobodném přístupu k informacím.
11. Z procesního hlediska je nutno navíc označit rozhodnutí za nezákonné, protože pokud měl povinný subjekt za to, že se informace nevztahuje k jeho působnosti, neměl rozhodnout o odmítnutí žádosti podle §15(1) InfZ, ale měl žádost odložit podle §14(5)c InfZ a do 7 dnů tuto skutečnost sdělit žadateli. Zákon jednání, kterého se dopustil žalovaný, výslovně vylučuje v §15(1) InfZ.

Neomezené utajování kontrolní činnosti

12. V následující části žalobce zdůvodňuje, proč považuje za nezákonnou i druhou část rozhodnutí, kterou odmítl žalovaný poskytnout zápis ze zasedání Kolegia NKÚ, zejména ji považuje za rozpornou s podmínkami omezení přístupu k informacím podle §12 InfZ, podle něhož „Právo odepřít informaci trvá pouze po dobu, po kterou trvá důvod odepření.“
13. V rozkladu proti rozhodnutí o odepření informace žalobce žalovaného upozornil, že §11 InfZ upravuje omezení práva na informace, která je nutno vykládat v souladu s podmínkami omezení podle §12 InfZ (argument *a rubrica*). Žalovaný ovšem uvažoval uvedené ustanovení §11(4)d InfZ izolovaně a zcela pominul §12 InfZ, podle kterého byl povinen zvážit, zda důvod odepření trvá. Na toto upozornění žalovaný uvedl, že „pro toto

tvrzení není v daném případě opora v zákoně, neboť ten pro odepření uvedených informací zvláštní důvod nestanoví a nelimituje ani dobu, po kterou trvá právo tyto informace odmítnout.“

14. Důvody odepření informace, které je krajní variantou omezení práva na přístup k informacím podle čl. 17 Listiny, jsou stanoveny například
 - (a) §7, §11(1)c InfZ zájem České republiky (podle zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a bezpečnostních prověrkách),
 - (b) §8a, §8b, §10 InfZ soukromí člověka,
 - (c) §11(1)a, §11(1)b InfZ řádná činnost úřadů.
15. Přitom vždy platí, že jakmile zanikne důvod, pro který jsou informace utajovány, například pokud trestní řízení už neprobíhá, je povinný subjekt povinen poskytnout informace. Podmínky omezení v §12 sledují cíl, aby omezení přístupu k informacím byla pouze dočasná a tedy zásah do práva na svobodný přístup k informacím podle čl. 17(5) Listiny byl minimalizován.
16. Povinný subjekt v rozhodnutí o odmítnutí žádosti podle §11(4)d InfZ uvedl, že „tyto skutečnosti trvají i po skončení kontrol“. S názorem, že skutečnost „přípravy kontrol“ trvá ve smyslu informačního zákona i po „skončení kontrol“, nelze souhlasit.
17. Jediný výklad §11(4)d InfZ, který je v souladu s §12 InfZ, je trvání důvodu odepření, kterým je podle informačního zákona „příprava, průběh a projednávání výsledků kontrol.“ Důvod odepření je tedy dán, dokud se kontrola pořád připravuje, dokud kontrola probíhá nebo dokud jsou stále projednávány její výsledky.
18. Vzhledem k tomu, že u požadovaného dokumentu již ani jedna z okolností netrvá, nebyl ani dán důvod odepření a povinný subjekt musí informaci poskytnout.¹
19. Smyslem omezení práva na přístup k informacím vzniklých při činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu je zajištění jeho nezávislosti podle čl. 97 Ústavy. Z toho vyplývá i požadavek, aby přístup k informacím o připravované kontrole měli pouze příslušní pracovníci úřadu a aby jiné osoby nemohly zasahovat do průběhu kontrol nebo projednávání jejich výsledků.
20. Smyslem omezení práva naproti tomu rozhodně není vyloučit všechny informace vzniklé např. při projednávání výsledků kontrol ze svobodného přístupu k informacím a zajistit Nejvyššímu kontrolnímu úřadu imunitu vůči dohledu svrchovanému, tj. dohledu lidu.
21. Lidé mají v souladu s Listinou právo na přístup k informacím, které vznikají na základě svěřené pravomoci za jejich peníze. *Ad absurdum* podle výkladu žalovaného uvedené informace podléhají věčnému utajení a nikdo nebude mít nikdy přístup k informacím o činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu, leč pouze k formálním výsledkům kontrol.

¹Pokud se v daném zápise vyskytují skutečnosti, které se týkají trvající přípravy, průběhu a projednávání kontroly, má povinný subjekt povinnost poskytnout dokument po vyloučení těchto informací.

22. Žalobce proto považuje zdůvodnění odepření informace přípravou, průběhem nebo projednáváním výsledků kontrol za nezákonné, protože žádná příprava, ani průběh, ani projednávání netrvaly. Žalobce rovněž považuje uvedený výklad za nepřiměřený, protože omezení práva na informace je nutno vykládat restriktivně a v souladu se smyslem tohoto práva, což se v uvažovaném případě žalovanému nepodařilo.
23. Extenzivní výklad omezení práva na informace kvůli tomu, že uvedená informace kdysi vznikla při přípravě kontrol Nejvyššího kontrolního úřadu, neobstojí ani jako omezení nezbytné v demokratické společnosti pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti, protože po skončení projednávání výsledků kontroly již tyto zájmy dotčeny nijak nejsou.
24. Co se týče druhého bodu výroku rozhodnutí, navrhuje žalobce jako důkaz k posouzení oprávněnosti svých tvrzení zápis ze XVII. zasedání Kolegia NKÚ ze dne 19. října 2009.
25. Na základě uvedených skutečností navrhuje žalobce, aby soud postupoval podle §16(4) InfZ, důvody odmítnutí žádosti sám přezkoumal, zrušil napadená rozhodnutí a nařídil povinnému subjektu požadované informace poskytnout.

Návrh výroku rozsudku

26. Rozhodnutí Nejvyššího kontrolního úřadu o odmítnutí informace ze dne 18. března 2011, sp. zn. 394/11-NKU190/151/11, a rozhodnutí prezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu o rozkladu ze dne 6. dubna 2011, sp. zn. 233/11-NKU45/29/11, se ruší.
Nejvyššímu kontrolnímu úřadu se nařizuje, aby požadované informace, kterými jsou rozhodnutí kárné komory ze dne 12. listopadu 2010, sp. zn. 706/09-NKU20/7/10, a zápis ze XVII. zasedání Kolegia NKÚ ze dne 19. října 2009, poskytl.
Žalovaný je povinen uhradit žalobci náklady řízení, a to do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Použité předpisy

- SŘS** zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v účinném znění.
- InfZ** zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, v účinném znění.
- ZNKÚ** zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, v účinném znění.
- Listina** usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, v účinném znění.
- Ústava** ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v účinném znění.